

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Матеріали XLI Міжнародної
науково-методичної конференції

(м. Полтава, 18–19 лютого 2016 року)

Полтава
ПУЕТ
2016

УДК 378:005.6
ББК 74.48я431
Я75

ХІ Міжнародна науково-методична конференція «Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу» зареєстрована в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації, посвідчення № 528 від 05 жовтня 2015 р.

Програмний комітет

О. О. Нестуля, голова, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Члени програмного комітету

С. М. Лебедєва, д. е. н., професор, ректор Білоруського торгово-економічного університету споживчої кооперації;

Е. Б. Аймагамбетов, д. е. н., професор, ректор Карагандинського економічного університету Казспоживспілки;

М. М. Шаріпов, д. е. н., професор, ректор Таджикиського державного університету комерції;

А. А. Гаджиев, д. філ. н., професор, ректор Бакинського слов'янського університету;

Л. П. Шавга, д. е. н., професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови.

Організаційний комітет

М. Є. Розога, голова, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ;

Н. І. Огуй, заступник голови, к. е. н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності ПУЕТ.

Члени організаційного комітету

С. В. Гаркуша, д. т. н., доцент, проректор з наукової роботи, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ;

О. В. Чернявська, д. е. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки, міжнародна діяльність, європейська та євроатлантична інтеграція) ПУЕТ;

С. С. Ніколенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та прикладної економіки ПУЕТ;

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

С. К. Рамзанов, д. т. н., д. е. н., професор, професор кафедри економічної кібернетики ПУЕТ;

Н. В. Омельченко, к. т. н., професор, завідувач кафедри експертизи та митної справи ПУЕТ;

О. М. Юдін, к. т. н., доцент, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ;

Є. І. Івченко, к. т. н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру ПУЕТ;

Н. В. Герман, доцент, директор науково-навчального центру ПУЕТ.

Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку
Я75 освітньої діяльності вищого навчального закладу : матеріали
ХІ Міжнародної науково-методичної конференції, (м. Полтава,
18–19 лютого 2016 року). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 415 с.

ISBN 978-966-184-220-4

У матеріалах конференції розглянуто сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу.

Збірник розраховано на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 378:005.6

ББК 74.48я431

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2016

ISBN 978-966-184-220-4

Список використаних джерел

1. Євтух Н. Б. Динамика развития духовно-культурных ценностей страны в условиях глобализации: синергетический анализ / Євтух Н. Б., Шевченко Г. П., Рамазанов С. К. // Духовність особистості: методологія, теорія і практика : зб. наук. пр. – Вип. 4.– Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2005. – С. 93–97.
2. Євтух М. Б. Синергетичний аналіз розвитку культури й духовності в умовах системної кризи / Євтух М. Б., Шевченко Г. П., Рамазанов С. К. // Духовність особистості: методологія, теорія і практика : зб. наук. пр. – Вип. 4 (33). – Луганськ : Изд-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – С. 4–14.
3. Рамазанов С. К. Духовно-нравственный аспект в интегральной модели устойчивого развития цивилизации: синергетический подход / Рамазанов С. К. // Духовність особистості: методологія, теорія і практика : зб. наук. пр. – Вип. 5 (52). – Луганськ : Изд-во СНУ ім. В. Даля, 2012. – С. 182–189.
4. Ризики, безпека, кризи і сталий розвиток в економіці: методології, моделі, методи управління та прийняття рішень : монографія / Рамазанов С. К., Бурбело О. А., Вітлінський В. В. [и др.] ; під заг. ред. проф. С. К. Рамазанова. – Луганськ : Ноулідж, 2012. – 948 с.
5. Рамазанов С. К. Моделі і інформаційні технології антикризового управління вищою освітою. – С. 121–143 / Рамазанов С. К., Роскладка А. А., Савченко С. О. // Прикладные аспекты моделирования социально-экономических систем : монографія / под ред. д. е. н., проф. В. С. Пономаренко, д. е. н., проф. Т. С. Клебановой. – Бердянск : Издатель Ткачук А. В., 2015. – 512 с.
6. Інноваційні технології антикризового управління вищою освітою: аналіз, методології і системні рішення : монографія / під ред. проф. С. К. Рамазанова. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2015. – 552 с.

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Н. В. Семергей, к. і. н., доцент

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Становлення нової освітньої парадигми на теренах української освіти зумовлено не тільки глибокими соціально-еконо-

мічними перетвореннями, а й інтенсивним розвитком сучасних теоретико-методологічних підходів до процесу професійної підготовки майбутнього фахівця, застосування інноваційних навчальних технологій, запровадження якісно нових, дієвих моделей, спрямованих на формування загальнокультурної компетентності молодого спеціаліста.

На сьогодні відомі різні моделі, спрямовані на забезпечення освіти і виховання молодого покоління в контексті культуровідповідності.

Культурно-історична модель освіти (О. П. Щолокова, І. Є. Відт, О. Є. Чучин-Русов, Є. О. Ямбург) представляє тріадичну систему «культура – освіта – історія», яка прийшла на зміну культурній макромоделі, що протягом попередніх десятиліть структурувалася за схемою: наука – виробництво – освіта.

Культуротворча модель (А. П. Валіцька, І. А. Зязюн, М. П. Лещенко) виходить з уявлення про те, що освітня система відображає не соціальну стратифікацію й не структуру суспільного виробництва, а простір культури, відповідаючи її змісту й формам у своїх основних змістовно-структурних параметрах. Культура розглядається як людський спосіб життєдіяльності, духовно-матеріальне середовище проживання, освіта – як процес становлення творчої особистості в природо-соціо-культурному середовищі.

Культурно-антропологічна модель освіти (Б. М. Бім-Бад, Г. Б. Корнетов, Е. Л. Шевнюк) представлена триєдністю своїх складових: основоположною ідеєю про людину (цілісним концептуальним людинознавством), новою антропологічною діяльністю або технологіями, які виникають із людинознавчої концепції, духовно-орієнтованими взаємовідносинами між студентами й викладачами.

Діалогічна модель освіти (В. С. Біблер, М. М. Бахтін) базується на основних категоріях бахтінської концепції – культура, самодетермінація, діалог, текст, твір – та їх інтерпретації В. С. Біблером. Діалог у його смислоформуючій спрямованості – це не форма «питання – відповідь» і навіть не евристична

бесіда, а зустріч позицій із сутнісних проблем, в обговоренні яких виявляються, уточнюються, доповнюються, збагачуються й перетворюються такі погляди, інтереси, мотиви, які в тій або іншій мірі визначають особистість. Теоретики діалогічної моделі освіти бачать її мету в розвитку у студента не тільки сприймати й розуміти інші точки зору, але й вступати в діалог з ними, конструювати власну позицію, проникати в спосіб мислення й відчуття ученого, мислителя, розширювати свій діапазон бачення й тим самим знаходити цілісність. Важливим компонентом представленої моделі є рішення питання про співвідношення національної й світової культури у змісті культурологічної освіти.

Культурно-синергетична модель освіти (М. С. Каган, О. М. Князева) розглядає культуру як умову самоорганізації й саморозвитку особистості.

Аналіз досліджень з професійної освіти засвідчує, що пропонуються такі шляхи формування загальнокультурної компетентності студентів різних спеціальностей: впровадження культурологічного підходу, вивчення історії та теорії розвитку культур як єдиного процесу, впровадження ідей діалогу культур, запровадження різноманітних спецкурсів.

Особливе місце в загальнокультурній підготовці студентів технічного вищого навчального закладу займає навчальна дисципліна «Історія української культури», яка розглядається у вищій школі як універсальне знання для входження в інтегральне поле культури. Об'єднуючи літературознавство, релігієзнавство, етику, естетику, етнографію дозволяє осмислити духовну спадщину України в культурно-історичному контексті. Вона вчить студентів розумінню процесів культурогенезису на українських землях від стародавнього до новітнього періодів нашої історії; збагачує духовний світ особистості, формує вміння бачити й розуміти твори мистецтва, дозволяє сприймати національну культуру як невід'ємну частину загального історичного розвитку; оволодіти основними термінами та поняттями культури на рівні відтворення, тлумачення та використання у повсякденному житті.

Загальнокультурна компетентність, яка формується в умовах сучасного інформаційного суспільства передбачає не лише загальне розуміння феномену культури як сукупності матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством, але і як процес самореалізації особистості. Формування загальнокультурної компетентності студентів дозволяє особистості застосувати методи самовиховання, орієнтовані на систему індивідуальних, національних, загальнокультурних цінностей, для розроблення й реалізації стратегій і моделей поведінки та кар'єри.

СТВОРЕННЯ ПЕРСОНАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА СТУДЕНТА ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

О. А. Івасенко, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Сучасний стан економіки країни ставить перед вищими навчальними закладами України завдання щодо підготовки висококваліфікованих фахівців зі: знаннями сучасних технологій, набутими практичними навичками реальної роботи на підприємствах та вмінням гнучко реагувати відповідно до динаміки суспільного виробництва.

Тому більшість студентів, особливо старших курсів, прагнуть поєднувати процес отримання вищої освіти та набуття практичних навичок шляхом роботи на підприємствах та навчання на денній формі за індивідуальним графіком. Саме за даною умовою зростає необхідність та змінюється роль дистанційних технологій в процесі навчання. Постає проблема формування та забезпечення персонального навчального середовища студента (Personal Learning Environment) необхідними складовими.

Традиційне сприйняття навчального середовища за дистанційними технологіями як правило складається з:

– електронні версії повних текстів підручників, навчально-методичних посібників з дисциплін;